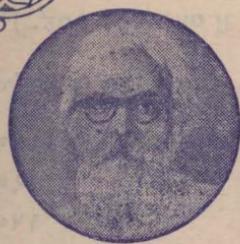

श्री महापीरसपामिने नमः
परमोपास्य श्री नेमि-विज्ञान-कस्तूरसूरीश्वरेभ्यो नमः

श्री अष्ट. ज्ञेमि-विज्ञान-कस्तूरसूरीश्वरेभ्यो पुस्तिका ३

आहार तेवो आडकार ● मनना विचारोने होपित करनार
वचनना पापोने वधारनार ● कायाना कर्तव्योने अटकावनार
● अनेक लुबोनो संहार करनार

—: बा. वी. स. अ. भ. क्षेया :—

अब साहूं तेहुं भन साहूं भन साहूं तेहुं ज्ञवन साहूं
ज्ञवन साहूं तेहुं भरणु साहूं भरणु साहूं तेहो भर्खोएक साहो

प्रेरणा दाता

प.पु. आचार्य महाराज श्री विजयचंद्रोदयसूरीश्वरज्ञ महाराज
प.पु. आचार्य महाराज श्री विजय अशोकचंद्रसूरीश्वरज्ञ महाराज

संचयकार मुनि कुशलचंद्रविजयज्ञ म.

सौष्ठुर्य

शा चोतीलाल भगनलाल झवेरी अ. भातवाला

C/O श्री नवलुवन सोसायटी जैन संघ,
वेमींगठन रोड, मुंबई - ४०० ००८.

चित्र सौजन्य : मे. अद्यिन भडोता एन्ड हुं. प्र-कमलेश गोक्पर्ट
डॉ. गोपीपुरा, चांला गढी, मुरत.

संपत्. २०३७

आवृति- ४३१

संख्या- १६८०

-: શ્રી વિજય નેમિ-વિજાન-કસ્તૂરસૂરિ સમૃતિ શ્રેણીએ :-

(પ્રકાશન પ્રારંભ-સં. ૨૦૩૩ પ્રાર્થનાસમાજ, મુખ્ય-૪૦૦૦૦૪.)

શ્રેણી નંબર	પુસ્તકાંતું નામ	આવૃત્તિ	કુલ સંખ્યા
(૧)	શ્રી છ કટોબોની મંગલમય નિયમાર્ગી	આઠ	૧૬૦૦૦
(૨)	નવકારમંત્ર આરાધના - પ્રાણ	ત્રણ	૧૨૦૦૦
(૩)	ખાતીસ અભક્ષયો-ખાતીસ અનંતકાય	પાચ	૧૫૦૦૦
(૪)	માનવભવમા માર્ગતુસારીના તપ શુણો	ચાર	૧૩૦૦૦
(૫)	શ્રી અષ્ટ પ્રકારી દૈવપૂજન વિધિ	ચાર	૧૩૦૦૦
(૬)	ગૃહસ્થ ધર્મના ધારે પ્રતો	ચાર	૧૩૦૦૦
(૭)	હૈયાની શુદ્ધિ-મૈત્રી ચાર જીવનાંથી	ત્રણ	૧૨૦૦૦
(૮)	શ્રી અચિંત્ય ચિંતામણી સામાપિક	ત્રણ	૧૨૦૦૦
(૯)	મહામંગળકારી તપોધર્મ' ને વીજા સ્થાનક તપ	ચાર	૧૩૦૦૦
(૧૦)	અંતિમ સમાધિ મરણ	ત્રણ	૧૨૦૦૦
●	દશ પુસ્તકાની માર્ગદર્શિકા (પ્રશ્નોત્તરી)	ઓઝ	૩૦૦૦
●	એક લાખ સાડતીસ હળર	કુલ સંખ્યા :	૧,૩૭,૦૦૦

કુલ-સંખ્યાના ચાર ચિત્ર પરિચય:-

ચિત્ર નંબર ૧- મધ્ય-માખણ-માસ ને ભદ્રિં-રાત્રિ ભોજન નિધન અને કંદમૂળ વગેરે વાપરવાથી થત૊ તુકશાન અંગેના દશ્યો.

ચિત્ર નંબર ૨- રાજથી અને તામસી આહારથી થત૊ તુકશાન અને સાત્વિક આહારથી થત૊ લાભોના દશ્યો.

ચિત્ર નંબર ૩- વંક્યુલ=સાધુભગવન્તોને ચાતુર્માસ રહેવા-ઉપરેશ નહિં આપવાની શરતે રહેવા સ્થાન આપે છે. ચાતુર્માસ પૂજણ' થત૊ વિદ્યાય આપવા જતો-દદ્દ પૂરી થત૊ ઉપરેશ સાંભળી ચાર નિયમો અદ્ધ્ય કરે છે તેના દશ્યો.

ચિત્ર નંબર ૪- વંક્યુલ=અનલદ્યાદળ ખાવા નહિં-સાત ડગલા પાણી છી ધા કરવો રાણતી રાણીના જોગનો. ત્યાગ-કાગડાના માસનો. ત્યાગ. ચાર નિયમ લીધા તેની કસોટી થાય છે તેના દશ્યો.

-: પ્રાસંગિક :-

+ આહાર તેવો ઓદકાર - તે અંગે લીધમ પિતામહનું દખંત ?

આહાર શુદ્ધિથી વિચાર શુદ્ધિ થાય છે.

પાંડવો અને કૌરવોનું મહાયુદ્ધ થયું. અનેકાના લોકી રેણા અંતે પાંડવોનો વિજય થયો અને કૌરવો હાર્યા.

લીધમ પિતામહને અનેક જગ્યો પડ્યા છે અને મરણ પથારીએ ચૂતા છે તેની પાંડવોને અખર પડી. યુદ્ધિષ્ઠિરે કૃષ્ણને પૂછ્યું. લીધમ પિતામહનો અંતિમ સમય છે. મળવા જઈએ ?

કૃષ્ણ કહે છે શું પૂછો છો ! જવું જ નોષાંએ ! દુઃમન હતા ત્યારે હતા અત્યારે મરણ સમયે નમે તેવો માથાનો કાપનાર હેઠળ તો પ્રાણીક્ષમાપના કરી લેવી ને આદ્યાત્મન માટે જાહેર જીવિતાભાસમા જીવાયા. કર્તા અને દરજ બલવો અને રાજનીતી લથી દે.

પાંડવો લીધમ પિતામહ પાસે નન્ય છે પાંડવોને આવતા જોધ લીધમ પિતામહ વિચારમાં પડ્યા કે ? શું પાંડવો ને હજ બાકી છે ! કે આવ્યા ! જે હશે તે । આવી રહા છે, તો અખર પઢશો.

પાંડવો આવ્યા ? પૂછ્યું ? કેમ આવ્યા ? આપના સમાચાર લથી આપની પસે અંતિમ રાજ્યનીતીની શીખામણ લેવા આવ્યા છીએ.

લીધમ પિતામહ રાજ્ય નીતીની વાતો કરી રહા છે તે સમયે દ્રોપદી તે શિખામણની વાતો સાંભળા રહેજ હસી ! તે લીધમ પિતામહ નોહું ? અને પૂછ્યું ?

દ્રોપદી તું કેમ હસી ? ના ! ના ! અમરતી ? ના ? સાચું કહે કેમ હસી ? દાદા ? બધી વાત સાચી કહેવાયા નહિં ? તમે જાણો છો શું કહું ? ના તારે આ વાત જરૂર કહેવી પડશો ! મને એટાં લાગશે નહિં !

દ્રોપદી કહે છે કે દાદા ? રાજ્ય સલામા કૌરવોએ અમારા ચીર ઘેંચ્યા ત્યારે તમે કાંઈ બોલ્યા નહિં ! અને સામી નજરે જોયા કર્યું ? શું ? આ રાજ્યનીતી અને અત્યારે અમને રાજ્યનીતીની શીખામણ આપો છો ! જેથી મને હુસલું આવ્યું ?

લીધમ પિતામહ કહે છે ? દ્રોપદી તારી વાત સાચી છે તે સમયે મને સારા વિચાર નહિં આવ્યા ? તેનું કારણ તું સાંભળ ?

માં કૌરવાને ત્યા અન્યાય-અનીતીથી બેઠી કંઈલ સંપત્તીનું અનાજ-
અન-કળ વાપરેલ નેથી તેનું ને લોહી થયેલ. નેથી મારા વિચારો અશુદ્ધ થયેલા
વિચારોની વિકૃતિ થઈ નેથી તે સુભયે હું કંદંદ વીચારી થઈયો. નહીં? અને
આરા વિચાર આવ્યા નહિં નેથી કૌરવાને રોક્યા નહોતા.

આહાર તેવા ઓડકાર-તેવા વિચાર પ્રમાણે વર્તન થાય છે. જ્યારે આને ને
સારા વિચારથી સારી શિખામણ આપી રહ્યો છું તેનું કારણું એ છે કે:-

અત્યારે અશુદ્ધ આહારથી થયેલ લેઢી-મારા શરીરના જરૂરમાંથી તીકળી
રહ્યું છે. હવે અનીતી અન્યાયની સંપત્તિના આહારથી થયેલ લોહી તીકળી
અયું નેથી સારા વિચારો આપે છે નેથી તમને સારી રાજ્ય નીતીની શીખામણ
આપી રહ્યો છું.

હેવી! અનીતી-અન્યાયના આહારની અસર? મારે તામસી ઘોરાડીથી
તામસી વિચાર? તે મુજબ માંસ-દાર પીનારાની હેવી તામસી વૃત્તિ થાય તે
સમજ લેસ?

નેથી જ્ઞાની ભગવંતો એ તામસી આહાર તરીકે બાવીસ અસહિયો
તે ત્યાખ કરવા જણુંયે છે.

ઇદ્રિયોનો અસંયમ જ હુઃખનો માર્ગ છે. મારે પાંચ ઈદ્રિયોને અંકુશમાં
રાખી નિયમો અવસ્થ લેવા નેછુંએ.

ઇદ્રિયોનો સંયમ સુખનો માર્ગ છે

અકેટ છંદ્રીયના વચ્ચે પડી અનેટ જ્યો પ્રાણ શુમારે છે જ્યારે આપને છંદ્રીયો
ઉપર અંકુશ ન મુક્ખથી તો ક્યાં જઈશું? તે વિચારો?

[1] સ્પર્શદિંય-(શરીર) હાથીને પકડી તેના હાથી ઢાત લેવા મોટા ખાડો જોહી તૈયાર
કરે છે તે ખાડાને ઢાકી તેના ઉપર કાળજાની અનાવટી આયોહુલ હુથણી મુશ્કે
છે તે લેછ તે હુથણીને સ્પર્શ ફરી તેને જોગવવા હાથી હોડ્યો આવે છે ત્યા તે
હાથી ઢાકા આડામાં પડી પ્રાણ શુમારે છે.

ઇકત શરીરના સ્પર્શની લોહુપતાથી હાથીના પ્રાણ લાય છે.

[2] રસનેદિંય (જીબ) માછલી નહીંમાં, દીવામાં ઇરે છે તેને પકડવા માછીમાર સોટની
નાની નાની ગોળા નાખે છે તે ખાવા આપે છે ને જળમાં ઇસાઈ જઈને જણના
સ્વાધ્યી તે પ્રાણ શુમારે છે.

[3] ધ્રાણુદિંય-(નાક) સર્પી તથા ભમરા વગેરે સુભધીથી હોડતા આવે છે ને ઇસાઈ જઈ
પોતાના નાફની સુભધી લેવા પ્રાણ શુમારે છે.

અનુભૂતિઓની રીત (૫) અનુભૂતિઓની રીત

- [૪] ચક્ષુદ્રિય-(આંખ), રાતે પતાગીયા હુદે છે તે દીવો-લાધુટના ગ્રહાશમાં આંખની જરૂર તે પોતાના માણ્ય ચુમાવે છે.
- [૫] ઓતેદ્રિય-(કાન) જંબલભાઈ અનેક ડરણો હળ મારતા કુદે છે ત્યાં તેને પહુંચા સંગીત વાડે છે તે સાંભળી હુરણીયા સંગીતભાઈ તલ્લીન થાય છે ને જોઈ તેને શીકારી પકડી લે છે તેનું જીવન જંગીતના કારણે ઘરભાદ કરે છે.
- + , માંસ-ઢાડ, કંદમૂલ-ઘરાકા-આદુ વગેરે અભસ્કય કે અનંતકાય વાપરતા નથી છતાં તેનું પાપ કેમ લાગે છે? તે સમજાવો!
- ? અવિરતિનું પાપ લાગે છે હદ્દાચો એવી છે જેથી ત્યાગ કર્યો નથી એટલે એટલે તેનું પાપ લાગે છે.
- એકંદ્રિય-બેંદ્રિય તેદ્રિય કે ચૌદ્રિયના જ્ઞાન છે તેઓને અવિરતિનું પાપ ચાલ્યા કરે છે તેઓ બીજું કાંઈ એવું પાપ કરતા નથી છતાં તેઓને કર્મબંધ અવિરતિનો ચાલે છે-ધર્મા એવી છે.
- ? કીડી-માંકોડા-ઢોરો-પશુઓ પદ્ધીઓ દરેક તીવ્યાંચો આત્મજ દેખાય છે. ખાંડં ખાંડની જ પ્રવૃત્તિ છે જ્યારે આપને માનવો ઈદ્રિય ઉપર બંધુણી સુધી જીવનમન કરી શકે છે, તીવ્યાંચો પરાપીન છે અનાદિનો ખાંડં ખાંડ આદારના સંસ્કાર છે. આપનો મૂળ રખાવ તો અણુાહુરી છે તે મેળવવા પ્રારંભમાં તામસી ખોરાક ઉપર નિયંત્રણ મુક્તયું જોઈયે પછી સાતીએ આદાર ઉપર પણ નિયંત્રણ જોઈયે.
- + વિરભે તે બચે (પાપથી અટકે તે બચે) આદાર માટે જ જંપતી, જંપતી માટે અદારે પાપોના લોકુન બાયા છે જેથી જ્ઞાત્મા બારે થાય છે માટે જ આશુદ્ધ આદારથી આશુદ્ધ વિચાર બંધ કરવા અભસ્કયનો ત્યાગ અથરય કરવાનો છે.
- + દૃવલોકના હુદે આત્મ નથી છતાં પાપ લાગે છે
- દૃવલોકના હુદેનું આધુદ્ધ વધારેમાં વધારે ૩૩ સામરોપમનું હેઠ છે તેઓને ૩૩ હુલર વરસે કુક્ત ખાવાની ધર્મા થાય છે. ““ધર્માલોકાલ”” હુદે છે તેઓને આપની માઝ ઓર્હાર વાપરવાનો નથી છતાં તેને નવકારશીના પર્યાયાથનો પણ લાલ મળતો નથી, ત્યાબનો લાલ મળતો નથી કરણું પર્યાયકાય લેતાં નથી.
- + હોસ્પિટલમાં ઇકત પાણી ઉપર રહીએ અથવા ઇકત મગનું પાણી વાપરીએ તો પણ ઉપવાસ કે આધ્યાત્મિકનો લાલ મળતો નથી કાંચણું અતિચાપૂર્વક ત્યાગ કરેલ નથી તેમ દાડ, માંસ વગેરે અભસ્કયો આતાં નથી તેનું પાપ લાગે છે માટે નિયમ લેવાથી તેના પરની ધર્મા બંધ થાય તો ત્રણે લાલ થાય છે.

એક એક તે જ્ઞાને અભયદાન અપાય છે આપને પાપથી બચીએ
છીએ અને આરોગ્ય આપતું સારું રહે છે માટે વાપરતા નથી
જ્ઞાતા નીચમ લઘુ પાપને આવતા અટકાવો (વહુ માટે પુરિતકા નંબર ૧ વાચો)
નેથી ઉપાજમેવિકૃપજ મ. કહે છે:-

“ભગ્વતીકાળિકા સંવરી પણિષુતી સમતા યોગે રે” કારી આવનાથી ભગ્વતીને
રોકી નિયમ અહૃણ કરો

- અવિરતિના પાપ માટે અભિયાત્વ-અવિરતિ કુષાય અને યાગ એ ચાર
ક્રમાંખના કારણે છે તેમાં અવિરતિના પાપો-ખાતા નથી- પીતા નથી- કોઈ પ્રવૃત્તિ
થતી નથી- જ્ઞાતા તે પાપો લાગે છે.

ભાગીડારોનું દૃષ્ટાંત:

- એ ચાર ભાગીડારોની કંપની પેઢી ચાલી રહી છે પરંતુ એક સરખા દિવસો જતા
નથી તેમ એક ભાગીડારને મન દુઃખ થયું ભાગીડારને જણાવી દીધું કે હું
ભાગીડારીમાથી ખુટો થાઉં હું. હું તો આવવાનો નથી-તેમાં ને કાઈ વેપાર કરો
તેમાં મારે કાઈ લેવા હેવા નથી તેમ કદ્દિને ચાર છ મહીનાથી આવતો નથી
કંપનીમાં જોઈ મધુ ભાગીડારો તેની પાસે જોઈ માગે છે.
- ખુટો થયેલ ભાગીડારે કાદું મેં જણાવી દીધું છે તેમાં વેપાર કરો તેમાં જાણો હું
તો પેઢી પર આવતો નથી તો મારે કાઈ આવવાનું નથી.

કોઈ માં હેસ ચાલ્યો વકીલોએ દલીલ કરી કે તેણું લેખીત આપેલ નથી માટે
તેને બદે પેઢીના કાર્યમાં રસ વાદો નથી તો પણ તેને જોઈ આપવી પડે તે રીતે
ચુકાડો પણ આપ્યો તે ઉપરથી નક્કી થયું કે જ્યાં સુધી ભાગીડારીમાથી ખુટો થવા
લેખીત આપવું જોઈએ તે આપેલ નથી નેથી જોઈ આપવાની છે.

- તેમ આપને પણ જે વરસુ વાપરતા નથી પણ તેના ત્યાગનો નિયમ લીધો ન
હોવાથી જ્ઞાતા તેના ઉપરની ભગ્વતીએ એડી છે. ત્યાં કષણો પચ્ચખાણું કર્યાં
નથી ત્યાં સુધી તેના પરની ભગ્વત એડી છે એટલે અવિરતિના પાપ લાગે છે.
પાપથી અટકયા નથી તેનો નિયમ લીધો નથી માટે અવિરતિનું પાપ લાગે છે.
- મીલ અથવા કંપનીના શેર લીધા હોય ત્યાં સુધી ભાગીડાર તરીકે નહોં થાય
છે દર વરસે મળે છે નેથી તેનું ભાગીડાર તરીકેનું મીલ કે કંપનીમાં ને પાપ
થાય તેના ભાગીડાર બનાએ છીએ ને તે મીલ કંપનીના શેર લીધાને આપી
દૃષ્ટાંત તો સથી કરીને ટ્રાન્સફર કરીએ તો તે મીલ કે કંપનીમાં ને પાપ થાય તે
આપણું લાગતું નથી.
- તેમ નિયમ કે પચ્ચખાણું કરવાથી તે પાપથી બચીએ છીએ અને તે
ત્યાગ થવાથી તેનું પાપ લાગતું નથી.

- ૫ શરીરમાં રોગ થયો હોય તો ડાક્ટર કે વૈદ્ય રોગ દૂર કરવા પ્રથમ ચરી પહેલ પળાવે છે.

ચરી એઠલે = આ ખાવાનું - છાસ કુદ મગનું પાણી વાપરવું વગેરે તે.

પરેણ એઠલે = તેલ, મરચા, અટાશ, તળજું વગેરે વાપરવું નહીં. તે પછી દ્વારા દિવસમાં ઉં થી ૪ વાર અથવા કલાકે-કલાકે લેવાય તો રોગ દૂર થાય છે.

તેમ

- ૬ આત્માને કર્મ દૂરી રોગના કારણે દુઃખો આવે તેને દૂર કરવા ચરી પાળવા માટે દાન-શીલ-તપ અને ભાવ ધર્મ અને છ કર્તાંબ્યો દેવપૂજા વગેરે ખતાવેલ છે. પરેણ પાળવા માટે અભક્ષયો, અનંતકાય સાત વ્યસનો. વગેરેનો ત્યાગ કરવા ખતાવેલા છે. પછી કર્મદૂરી રોગના આવવાના દરેવાળ બંધ કરી ધર્મદૂરી અનીખ વાપરો તો પાપ-તાપ સંતાપ દૂર થઈ થઈ આધિ-વ્યાધિ ને ઉપાધિમુક્તિ થઈ પરમ સુખને પ્રાપ્ત કરાય છે.
- ૭ કર્મદૂરી ઓંકાર દૂર કરવામાં સહાયભૂત થાય છે.

૪ કર્મદૂરી : સાત ભયને દૂર કરી નિર્ભય અનો —

મરણુ ભય - આજુવિકા ભય - ચોર ભય - આદોક ભય

૧	૨	૩	૪
પરદોક ભય	રાજ્ય ભય	શત્રુ ભય	
૫	૬	૭	

૫ વાંચો પછી શું ? ચિંતન કરો !

ચિંતન પછી વર્તનમાં મૂકો તો, જીવન સુગર્ખીમય ઘનશો. થોડો પણ નિયમ ધર્ણો લાભ કરનારો નીવડે છે.

સરળ નિયમો વાંચો ને બેન્ધાનું નિયમોથી પ્રારંભ કરો.

ભૂતી જાય તો—અને દિવસે—ધર્મમાં અનેક વરતુંઘે હોય તેમાંથી એક વરતું ખાવાનો ત્યાગ કરી નિયમતું પાલન કરો નેથી હોય લાભશો નહિં.

વાચીને જીવનમાં ઉતારો

- (૧) ભખ-માખણ-મહિરા-માસ્નોનો ત્યાગ કરો, અનેક જીવને અભયદાન આપી આરોગ્ય મેળવો।
- (૨) આજચિકુમ-ઘરફેલ-સરખતોમાં અનેક બેળસેળ થાય છે. અસ્થય જીવોની હિંસા છે તેનો ત્યાગ કરી લાભ મેળવો.
- (૩) બટાઈ-આદુ-લસણુ-વેંગણુ-કોણીજ-ટામેટાં-ફ્લાવર વગેરે તામસી ઝોરાડોનો ત્યાગ કરી અનંતા જીવને પચાનો.
- (૪) અનાસ્થી રૂળ-તૂંઘ-કુળો-વડ-ઉંખરાના ટેટા વગેરે ખાવાના નથી તો તેનો ત્યાગ કરો ને લાભ મેળવો.
- (૫) વાસી રોઠલા રોઠલી-વડા-ધોલવડા-રસોધ વાપરવાની બંધ કરી એ દંડન્દમ જીવોની રક્ષા કરો.
- (૬) કઠોળ-વડા-ધોલવડા-ભજયા ફરસાણુ વગેરે સાથે શ્રીઅંદ-કાચું દીં વાપઃવાતું બંધ કરી એ છંદ્રિય જીવને પચાની પ્રભુઆત્માતું પાલન કરો.
- (૭) જમતાં એહું મુક્કવાતું બંધ કરી, સમુદ્ધારું જીવોની ડિપ્રિસ્શા અટકાનો.
- (૮) રાનિ ભોજનનો દરેક ધમામાં ત્યાગ ભતાયો છે. તે બંધ કરી અનેક રોગથી બચી, પાપથી અટકો.
- (૯) થાળી ધોઈ પીવાથી એક આયંભીલનો લાભ લ્યો. નિયમો વગરતું જીવન અદ્યઃપતન કરે છે. (શ્રેષ્ઠી નંબર ૧ વાચો).

અંકુશ વગરતું જીવન અધોગતિએ લખ જાય છે.

- આહાર શુદ્ધથી વિચાર શુદ્ધ ને વિચાર શુદ્ધથી વર્તન શુદ્ધ આવે છે. રાજસી ને તામસી આહારથી મનના કલુપિત વિચારો ને અનેક રોગોના ડિપ્રિસ્શા, અનેક જીવોની હિંસા, અનાચારોની પ્રવર્ણિત થાય છે. જીવન અધોગતિને માર્ગ જાય છે.
- સાત્ત્વિક આહાર, અનાજ, રૂળ, દૂધ, દી, છાસ, શાકભાજ વગેરેથી મનની નિર્મણતા, ચિત્તની પ્રસ્નન્તતા વિચારોની શુદ્ધ થાય છે નેથી આત્માતું ઉર્ધ્વઅમન થાય છે. રાજસી અને તામસી આહાર ત્યાગ કરવા લાગુ છે અને તે માટે થાવીસ અભિક્ષ્યો સાંખ્યકરોએ ભતાયા છે.
- અભક્ષયો એટલે થાવા લ્યાખક નહીં ને વરસુ ભાતા નથી છતાં પચ્યખાણ નાહ લેવાના કારણે તેના પાપો લાગે છે, માટે નિયમ લખ તેનો અદ્યાત્મ ત્યાગ કરવો જેથી અનેક પાપોથી પચાય છે.

અનેક જીવોની
હિંમાણી બચવા
ગર્દિનો ત્યાગ
કરો....

ડામોતેજુદ
હિંમાણુદધા
પાપને દૂર કરવા
માખદાની ત્યાગ
કરો....

નિર્દોષ પણુરોની રક્ત
માટે ગંસાહરનો
ત્યાગ કરો....

સદાચારના
પાલન ગારે
માદિરાનો
ત્યાગ કરો.

બે ઈંદ્રિય જીવોની રક્તા મટિ....
લિંદનનો ત્યાગ કરો....

અટક અને દિર્યંગ
ગર્વિના લઈ જુદામ
સાવિષેજુનનો
ત્યાગ કરો....

For Private & Personal Use Only

અનંત જીવોના મરણાના
નિષ્ઠાત શી બચવા કંદળુણ
વગેરે અનંત કાયનો
ત્યાગ કરો....

-: ખાંડીસ અભક્ષ્યો :-

(૧) મધુ	(૮) ખોળ અથાણુ	(૧૬) અનલાણ્યો ઇળ
(૨) માખણુ	(૧૦) રાનિ ભોજન	(૧૭) વડના ટેટા
(૩) માંસ	(૧૧) વિદળ	(૧૮) ઉંખરાના ટેટા
(૪) મહિરા (દાડ)	(૧૨) ચલિતરસ	(૧૯) કાળા ઉંખરાના ટેટા
(૫) ઘરણ	(૧૩) બંધુમીજ	(૨૦) પારસ પીપળાના ટેટા
(૬) કરા	(૧૪) વેંગણુ	(૨૧) ખલ્ખણી ટેટા
(૭) ઝેર	(૧૫) પુરુષ ઇળ	(૨૨) અનાંતકાય
(૮) માટી		

- * મીઠાઈ, આખરા, લોટ વગેરેનો કાળ નીચે જણાયો છે : તે સમય પ્રમાણે અભક્ષ્ય છે. તે સમય પહેલાં પણ ઐસ્વાદ થાય તો અભક્ષ્ય જાણી તાણ કરવો.
- (૧) અષાડ સુદ ૧૫ થી કારતક સુદ ૧૫ સુધી-૫ંદર હિવસુ પછી અભક્ષ્ય.
- (૨) કારતક સુદ ૧૫ થી દ્વારણ સુદ ૧૫ સુધી-ગ્રીસ દ્વારસુ પછી અભક્ષ્ય.
- (૩) દ્વારણ સુદ ૧૫ થી અષાડ સુદ ૧૫ સુધી-વીસ હિવસુ પછી અભક્ષ્ય.
- * દૂરી અને રાયણ આદ્રા નક્ષત્ર (જૂન ૨૧) પછી અભક્ષ્ય છે. અન્તિર, ખારેક, સુદો મેવા, અને સર્વ ભાજુ : તાંદળ, મેથી, ડોથમીર, પતરવેલીયાના પાન વગેરે વગેરે દ્વારણ સુદ ૧૪ થી કારતક સુદ ૧૫ સુધી ૮ મહિના અભક્ષ્ય છે.

આસ જરૂરી-આપણે કુળાચારથી-દેશાચારથી કે વ્યવહારથી ધર્ષી વસ્તુઓ વાપરતાં નથી છતાં તેના પચ્યખાણ નહિ લેવાથી તેનો દ્વાપ લાગે છે. માટે તે સમજુ આતાં નથી તો પણ નિયમ અવર્થ લેવો જોઈએ-

ખાંડીસ અભક્ષ્યો।

- * ચાર માંડા વિગાધ્યો :—

મહિરા માંસ મધુ માખણુ

૧ ૨ ૩ ૪

મદ્ય માંસે મધુનિચ નકનીતે ચતુર્થકે ।

ઉત્પદ્યન્તે વિલિયન્તે, સુસૂક્ષ્મા, જન્તુરાશય: ॥

મધુ, માંસ મહિરા ને માખણુમાં ક્ષણે ક્ષણે અનુભૂતિ જંતુઓની રાશિઓ જરૂરન થાય છે ને મરે છે. (અન્ય દર્શાવીમાં જણાવેલ છે)

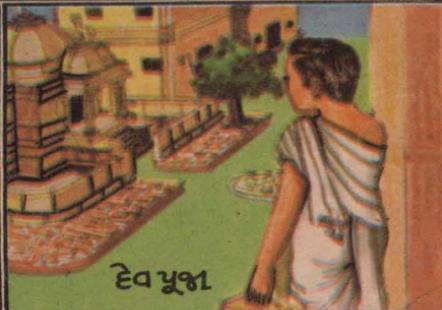
સતગ્રામે ચ યત્પાં અમનિના ભસ્મીશાત् કૃત ।
નજાયતેષાં, મધુચિદુ પ્રમક્ષણત ॥

મધના બિંદુ માત્રના ભક્ષણથી સાત આમને અગ્નિથી ખાળી નાખે તેના કરતો વધારે પાખ લાગે છે.

- ૦ ચાર મહાવિગ્રહાં છે. વિગ્રહ એટલે નિરૂપિ કરે તે. તે દરેક નિગ્રહમાં તે તે રંમના અસંખ્ય ઐધદિય જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે,
- ૦ ને વાપરવાથી નિકારી વર્તિ, કામવાસના તેમજ અનેક રોગોની ઉત્પત્તિ થાય છે અને ચિત્તભ્રમ કરે છે.
- ૦ અનેક જીવોની હિંસા થાય છે નેથી દરેક ધર્મમાં તેના નિર્ધેષ કરેલ છે તેથી દુષ્ટાંદી આવે છે અને અનેક દુર્ઘટાંથી ભ્રષ્ટ થઈ અધોભતિને મારો લઘ જાય છે.
- ૦ (૧) ભધઃ— ઠ માધી, અમરી, કુંતાની થુંકમાથી ઘને છે. મધમાધીને નાસ આપી મધ લોડો કાઢે છે તે મધપુડામાથી અશક્તન એવા અનેક પચ્ચાઓ ધૂમાડાથી ગુંગળાધને મરી જાય છે તેના મધુરસના કારણે અનેક વસ જીવો ઝડીઓ ઉડતા જીવો ચોંઠિને મરી જાય છે મધમાધીઓની અશુદ્ધિ-દીઢાનો રસ મધમાં ભણે છે.
- ૦ તે દ્વારા માટે પણ વાપરવા જોઈએ નહિ-તે દુર્ગ્રંથીય છે. મધના પદલે પાકી ચાસથી, મુરણાનો રસ, વી, સાકરથી પણ દ્વારા વપરાય છે.
- ૦ ભદ્રિદા :— ઠ શુદ્ધ ભ્રષ્ટ થાય છે, માતા, જેન, દીકરી સાથે જી જેણું વત્તન કરે છે, રરતામા, બળરમા નનપણે સુવે છે, બેભાન અવરસ્થા થાય છે, ગૂઢ વાતો ગ્રભટ કરે છે, વિવેક, સંયમ, રાન, શોચ, દ્વારા ક્ષમા સર્વનો નાશ થાય છે.
- ૦ શૂરા, કાંદારી, વીરકી, દાર, શરાય, દ્રાક્ષાસવ, વાધન, લફ્ટો, બીધર ડે વેટ સર્વેમાં સુક્રમ જીવો નિરંતર ઉત્પન્ન થાય છે ને મરે છે. તેનું સેવન કરવાથી અનેક જીવોની હિંસાનું પાખ લાગે છે, ને તેથી જીવન બરખાદ ઘને છે.
- ૦ ભાંસ :— ઠ પંચેન્દ્રિય જીવોના વધ્યથી માંસ ભણે છે. શુદ્ધ અને લોહીથી ઉત્પન્ન થયેલ વિષાના રસથી વધેલા લોહી વડે તૈયાર થયેલમાથી દુર્ગ્રંથીય માંસનું બોજન કરાય કરે!
- ૦ જેને જન્મ મરણું જોઈતાં નથી તેને હેઠળના જન્મ મરણ માટે નિમિત નહીં અનવું જોઈએ. અનેક જીવોની હિંસા ઇપ માંસ આ ભવને અને આપતા ભવને અમાડે છે.
- ૦ માંસાધારના મહાપાપથી ધષ્ટનો વિયોગ, દુઃખ, દરદ્રતા, દુર્લાંઘ્ય, નિરાધારપણું વગેરે અનેક સંકટો બોમ્બવા પડે છે. માટે માંસાધારનો ત્યાગ કરવો.
- ૦ માંસાધાર કરતાં શાકાધારમાં અનેક વિદ્યામિનો છે તે માટે (વાંચો પેધજ ૨૦)

સાત્ત્વિક આહારથી આરોગ્ય જળવાય છી. અને વિચાર શુદ્ધિ
આવે છે. (સાત્ત્વિક આહારથી હેઠળું અને વિચાર શુદ્ધિ)

* અકાશરનું દૃષ્ટિંત : અકાશ બાદશાહ હૂર હતો તેને રોજ સવા શેર ચક્કાની જીબ આવા જોડુંએ; હરથીયા, વાખ, સિંહ, ચિત્તાના મસ્તકો મિનારા હિપર બાંધી ગાઉ ગાઉ એ આમાદી હૈ-ટેલપુર સીડી સુધી પેતાના પરાંકમો અદશીંત કરેલ તે બાદશાહને પ. પૂ. આ. મ. શી હીરવિભયસુરીશરળ મહારાજે પ્રતિભોધ કરી છ મહીના સુધી જીવદ્યા પળાની તો પછી અહિંસા બમ્ના પાલક આપણે માંસાહાર, દ્યા, માંઝલી વગેરેથી મિશ્રિત દ્વારા પણ વાપરવી જોઈએ નહીં. પ્રરાણ, મનુસમૃતિ, મહાભારત, બાધ્યલ, દુરાન, ગીતા વગેરું અનુસ્ઠાન સુણ સમા જાપકાંત એ.

(૪) * માખણું : માખણુંને છાસાંથી અનુસ્ઠાન કર્યા પ્રશ્ના પ્રશ્ના પ્રશ્ના તંત્ર રંગના સૂક્ષ્મ જીવોનો સમુદ્ધ પેદા થાય છે તેથી માખણું અંબક્ષ્ય છે.

માખણું છાસાંથી હોય ત્વા સુધી ભક્ષ્ય છે તેની બધાર માખણું કાઢે કે તરત જ તે અબક્ષ્ય છે.

* માખણું કામવાસના ઉત્પન્ન કરનાંદ છે, ચારિત, સદાચાર માટે હાનિકર્તા છે નેથી સર્વાં અમર્યાંતાએ ગાનથી જોઈ જાણ્યી તેનો બધાર માખણું કાઢે કે તરત જ તે અબક્ષ્ય છે.

* માખણું કરતી ધી, દી, દૂધનો ઉપયોગ; બળ, કાતિ, ખુદ્દ, વાખને પુષ્ટ કરનાંદ છે અને માખણું અનેક જીવોની હિંસા કરનાર છે માટે તેનો ત્યાગ કરવો.

(૫-૧) અરદું-હિંમ-કરા : - નણે ચીજેમા સરખો હોય છે.

પાણીના એક બિંદુમા અનંતા જીવો હોય છે.

કૃપ્યન સ્કોસ્યુલોએ મૂક્ષમદ્દાંક યંત્રની મદદથી પાણીના એક ટીપામાં ૩૬૪૫૦ હાલતા ચાલતા ત્રસ જીવો જોપા તેનું ચિન પણ બધાર પાડેલ છે.

* પાણીને મથીનમાં ખૂબ જ હંડું કરવાથી અરદું જામે છે. અરદુંમા કણે નણે અનંતા જીવો હોય છે.

કરા, હિમ પાણીનું ધન સ્વરપ છે. અરદું, આધિસ્ક્રિમ, અરદુંના જોળા, સરખતો, કુલ્લી, હંડા પીણાં વગેરે વપરાય તો તેનાથી અજુણું થાય છે, અનેક રોગોની ઉત્પત્તિ થાય છે અને અનેક જીવોની હિંસા થાય છે.

* આધિસ્ક્રિમમા ઐન્થીલ એસીટેડ, એમીલ એસીટેડ, જુઓઝ એલડીહાઇડ રી. ૧૭- ચુથીલ એસીટેડ, જુદ્ધાબહેડ, પાપયોહાલ વગેરે તેમજ ઈડાનો રસ પણ અંદર નાખાય ઈડા પંચેદિય જીવોના મલ્લ છે; તેમ એસીટેડમાં ગૂંધ એરો છે ને ધારે ધારે શરીરમા પસરી અનેક રોગોત્પાતનું કારણ છે માટે તે વાપરવા જોઈએ નહીં.

(૫) ઊરે : - સેમકથ, વચ્છનામ, તાલપુર, અફોણુ, હડતાળ, ઊરોકાચા, ખતુરો, આંકડો, રસાયણો વગેરે અનેક પ્રકારના ઊરે છે ને વધુ પડતા વાપરતાં પ્રાણુધાતક ઘને છે. ડી. ડી. ડી. પણ ઊરે છે માટે તેનો ઉપયોગ કરવો નહીં. તમારું પણ ઊરે વરતુ છે તથા બીડી, સીમારેટ, ચીસ્ટ, ચલમ છીંકણી વગેરે દવ્ય ને કાવ આરોગ્યને નુકસાન કરે છે.

(૮) માટી :—કેન્સર વગેરે રોગો થાય છે.

- ૦ સર્વ' પ્રકારની માટી, કાચું મીઠું, ખડી, ખારો, ભૂતડો વગેરે સર્વ' અભક્ષય છે, તેના કણે કણે પૃથ્વીકાયના અસર્ખ્ય જીવો હોય છે.
- ૦ માટીથી પથરીનો રોગ, પાકુ રોગ, આમવાત પિતાની વિમારી વગેરે રોગો થાય છે માટી સમુચ્છિ'મ જીવોની ઘેનિ ઇપ છે, નેથી તે અભક્ષય છે.
- ૦ ચાક ચુનો, ગેડ અચિત હોવાથી તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.

(૯) સંધાણુ ઘોળ અથાણુ :-

- ૦ ફેરી, લીંબુ, ચુંદા, કેરડા, કરમદા, કાકડી, ચીખડા, મરચીનો સંભારો વગેરે ભરી તેથાર ફર્ખી હોય તો ત્રણ દિવસ ઉપરાત ચોથે દિવસે અભક્ષય અને છે. ચોથે દિવસે અથાણામાં અનેક ત્રસ જીવો ઉપને છે ને મરે છે.
- ૦ તડકે કડક થયા વિનાના અથાણામાં એ છંદ્રિય જીવો ઉત્પન્ન થાય છે એનું હાથે સ્પશ્ય' કરાય તો પચેન્દ્રિય સમુચ્છિ'મ જીવો ઉપને છે. તેથી ત્રસજીવોની હિંસાનો હોય લાગે છે.
- ૦ ઝુંદા-મુશ્યાંદો ત્રણતારની ચાસણી ન થઈ હોય તો અપે નહિ. બંધી જેવા કડક ફેરી, ચીખડા, મરચાં, ચુંદા કાકડી ન થાય તો તે અભક્ષય છે. રવાદ ફરી જાય, લીલકૂલ, છારીવળી હોય તો તે અપે નહિ લીલકૂલ-સરેન છારી હોયાય છે તે અધાં નીગેનાના જીવો છે તે સાછે કરવાથી હિંસા થાય છે.
- ૦ અન્ય દર્શનમાં સંધાણુ, અથાણુ, અનંતકાય ને નરકના દ્વાર ઘતાવેલ છે.

ચતુસ્ક્રિયાના, પ્રથમ રાત્રિમોજનમ् ।

પરસ્તી ગમનં ચૈવ, સંવાનાનંતકાયિકાઃ ॥

રાત્રિમોજન-પરસ્તીગમન-ઘોળઅથાણું ને અનંતકાય ચાર નરકના દ્વાર છે
[મનુસમૃતિ]

(૧૦) રાત્રિસોજન :— સૂર્યના અરત થયા પછી ખાને દિવસે સૂર્યનો ઉત્પય થાય તાં સુધી ચાર પહોરની રાત્રિ અણવામાં આવે છે.

- ૦ સૂર્યાસ્ત થયા પછી અનેક સ્ક્રદ્મ જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે ને લાઈટના પ્રકાશમાં પણ દેખી શકાતો નથી. ને બોજનમાં આવી જવાથી નાશ જામે છે.
- ૦ રાત્રે જમવાથી અણણું થાય છે, આરોગ્ય બગડે છે, આળસ વધે છે ને સવારે ઉઠવાનું મન થતું નથી ને રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે.

વંક્યૂલ લૂંટારો ઇકત ચાર નિયમો ૬૭ રીતે પાલન કરી સુખી થયો।

- + એક રાણનો પુત્ર પુણ્યચૂલ હતો, પરંતુ રાણનો પુત્ર એટલે સ્વચ્છાંહી-જુભારી બ્યસની અન્યો ને પ્રણને રંંલડતો હતો, કાઢતે આડતો નહિ જેથી પ્રણએ તેનું નામ “વંક્યૂલ” પાડેલ હતું.
- + એક સમયે વંક્યૂલને ભોગાવી રાણએ ધર્માન ઠપકો આપ્યો ને જલ્દુંથું કે લાવિમાં તું રાણ થશે, પ્રણતું પાલન તારે કરવાનું છે, પ્રણને ત્રાસ આપે છે મહાનન મને દૃષ્ટિધાર કરે એ હીં નથી માટે તું સુખરી ન.
- + પિતાએ વંક્યૂલને વારંવાર શિખામણું આપ્યો છતો તે ન સુધર્યો છેને રાણએ કહું કે જો રાણમાં રહેણું હેઠ તો તારી કુટેવ સુધાર, નહીં તો તારા જેવા છોકરા ન હેઠ તો સારા-તું મારા રાણમાથી ચાલ્યો ન, મારે એવા છોકરા નહિ જોધાયો. વંક્યૂલ-તેરી ઓનો ને બહેન ત્રણ જલ્દી નીકળી ગયા. દૂર જંગલમાં જઈ લુંટારાની ટોળી જમાવી. લૂંટ કરવાનો ખંદી ચાલુ કર્યો.
- + એક સમયે આચાર્ય ભમવંત વગેરે સુનિશ્ચો સાથે જંગલમાં આત્મિયાતુર્માસ રથા છે વરસાદાના મારણે અને દૂર નગર હોવાને કારણે વંક્યૂલની પાસે ચાર મહિના રહેવા મહાનની માંથણી કરી વંક્યૂલે હા કાધી, પરંતુ હું લુંટારો છું તમે ઉપરેશ ન આપો તો ખુશીથી રહે. તેમણે ઝણુલ કહું ને ચાતુર્માસ ત્યા રહી શાન-ધ્યાનમાં તેઓએ આરાધનામાં ચાતુર્માસ પૂર્ણ કહું.
- + ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયે હોએ જઈયાં. વળાવા વંક્યૂલ જાય છે. આચાર્ય મહારાજે કહું હવે અમારા સંસર્માં તું આગેયો છે, અમે તારં વચન પાલયું છે. તો અમારં વચન તું માન. તારા જીવનમાં થોડા નિયમો લે તો જીવન સુખધી જનરો-વંક્યૂલ કહે છે કે અમો લુંટારા, અમારાથી નિયમ પાળી શકાય નહિ. આચાર્ય મહારાજે કહું-તારાથી પળાય તેવા ‘નિયમ’ આપશું-અંકુશ વગરતું જીવન અધોભિતિના માગે લઈ જાય છે. વંક્યૂલ સંમત થયો.
- + આચાર્ય મહારાજે પળાય તેવા ચાર નિયમો આપ્યા.
- + ૧. અભજણાં કેળ ખાવા નહિ. :
૨. તથવારનો લા કરવો પડે તો સાત ડગાં પાછા હઠવું.
૩. રાણની પદ્મરાષ્ટ્રને માખેન ગણ્યાની :
૪. કાગડતું માંસ ખાવું નહિ :
- + (૧) પહેલા નિયમની કસોટી : લૂંટ કરવા ગયા છે. જંગલ આવ્યું છે. ભૂખાં થયા છે જાથીદારો હણ લાંબા પરંતુ કોઈ તેનું નામ જણે નહિ અને પોતે તે ખાખા નહિ સાથીદારાએ તે ખાખાં તેથી બધાન મરી ગયા.

થીલા (નિયમની કસોટી) : વંક્યૂલની ગેરહાજરીમાં દુઃમન લૂંટારા આવ્યા જવાછ લજ્જવે છે. વંક્યૂલની બેન-પુરુષનો વેશ પહેરી જોવા જય છે પરંતુ પુરુષ વેશમાં જે સપુ ગઢ, પોતાની ઓં સાથે પુરુષને સુલેદો જેયો. તલવાર હિગાળી. સાત ઉમલાં પાણો હઠ્યો ત્યાં અવાજ થયો બેન ને ઓં જગી ગઢ, બન્ને બચી ગયો.

(૩) **ગ્રીલ નિયમની કસોટી :** રાણને બેર ગયો પદૃરાણી હતી. વંક્યૂલનું રૂપ જોડું બોગની માગણી કરી વંક્યૂલ મહેમ રખ્યો રાણ સાખળી ગયો. રાણએ છાડી દીધો રાણીને બચાવી દેશનિકાલ કરી. રાણએ પોતાને ત્યાં રાણી લીધો.

(૪) **ચોથા નિયમની કસોટી :** વંક્યૂલ માટ્ઠા પડ્યો છે. વૈદ્યો આવ્યા, રોમ સારો થતો નથી દ્વારા સાથે કાગડાનું માસ આવા કણ્ણું, ના કદ્દી. નિયમ છે મહેમ રખ્યો નિયમો શક્કા પૂર્વક પાલ્યા. સુગતિને પાલ્યો.

- ૪ નાના સરખાં નિયમો ધર્ઘો લાખનું કાય' બને છે.
- ૫ રાને બોજન કરતાં એરી જન્માણોની લાગ આતી જય તો મૃત્યુ થાય છે, છાપામાં અનેકના મૃત્યુ થયાના સમાચારો વાંચીએ છીએ.

અન્ય ધર્મના માટ્ઠાં નામના ઋષિ જણ્ણાવે છે કે

અસ્તં ગતે દિવાનાથે આપો રુધિરમુચ્યતે ।
અન્ન માંસ સમં પ્રોક્તં, માકેંડેન મહર્ષિન ॥

સુર્યારિત થયા પછી પાણી પીવું લોઢી પરાપર છે ને અનાજ ખાવું તે માસ પરાપર છે, એમ માટ્ઠાંય પુરાણુમાં માટ્ઠાં ઋષિએ જણ્ણાનેલ છે.

- ૬ રાનિ બોજન કરવાથી ધુવડ, કાગડા, બિલાડી, ગીધ, ભૂંડ, સર્પ, થો, સાખર, વીઠી વગેરેના ભવોમાં જન્મ લેવો પડે છે.
- ૭ હિવસની ને રાનિની નજીકની એ ધરી એટલે સુર્યારિત પહેલાની અને સુર્યોદય પણીની પણે ધરીએ બોજનમાં અવશ્ય તરજવાની છે.

રાનિ બોજનમાં અન્ન, પાણી, ખાદિમ અને સ્વાહિમ ચારે આઢારનો. ત્યામ કરવાનું પ્રશુંએ કર્યું છે, પૂર્ણાચ્છેષણે નરકના દ્વારામાં રાનિ બોજનને પ્રથમ બતાનેલ છે.

- ૮ પણુ-પક્ષીએ પ્રાપ્ય: રાને ભાતા નથી, ખોરાકને સુર્યોદય સાથે સંખંધ છે.
- ૯ ધૃટાલિયન કંવિ કહે છે કે :-
પાંચ વાગે ઉદ્ધું અને નવ વાગે જમણું,
પાંચ વાગે વાળું અને નવ વાગે સુણું.
આવા જીવનકુમથી દ્વારા વરસનું આખૂદ્ય જીવાય છે.

- * (૧) બોજનમાં જુ આવી જાય તો જલધર થાય છે, (૨) માખી આવે તો હિલ્ટી થાય છે, (૩) કાડી આવે તો શુદ્ધિ મંદતા આવે છે, (૪) કરોળાયો આવે તો કોઢ થાય છે. (૫) વીણી આવે તો તાળાંયું વિંધાય છે, (૬) ગરોળ કે તેના અવયવો આવે તો મંદીર રિથિત થાય છે. (૭) મચ્છરો આવે તો તાપ આવે છે, (૮) સપ્રેંચ એર આવે તો મરણ થાય છે, (૯) એરી પદાર્થ આવે તો ઝાડા હિલ્ટી થાય છે, (૧૧) વાળ આવે તો સ્વરકાંબ થાય છે.
 - * ભારત તથા ભારત બહારના વિદ્યાનો રાન્નિ બોજનનો નિષેખ કરે છે.
૧. મિ. ટી. કાર્ટલી હેનેરી A. R. D. A=શીલીગ ભાગ વોટર નામના પુરતકમાં જણાવે છે.
 ૨. ગ્રી. એક્સાટર્ટ. ને એલેજ. M. D.=ધી શીલોસારી એન્ડ એટિંગમાં જણાવે છે.
 ૩. ડે. લેટેન્ટ કન્લ ટ્રયુફરક્લોસિસ એન્ડ ધી સન ટ્રીટમેન્ટ નામના પુરતકમાં જણાવે છે.
 ૪. એસ. પેરેટ M. D.=સ્વારથ અને જુવન નામના પુરતકમાં જણાવે છે.
 ૫. ડી. રમેશચંદ્ર મિત્ર વગેરે અનેક વિદ્યાનો રાન્નિ બોજનનો નિષેખ કરે છે

લક્ષમણુને વનમાલાનું દૃષ્ટાંત

- * રામાયણમાં લક્ષમણુને વનમાલા સાથે લગ્ન કર્યા પછી વનવાસ પુરો થયે લઈ જવા કર્યું, ત્યારે વનમાલાએ સોમંદ આવા જણાયું ત્યારે લક્ષમણું રીતિ, ભાગ, ગોહત્વાના સોમંદ આધા છતી તેણે માન્યું નહીં, પરંતુ લક્ષમણું “રાત્રે આવાથી જેટલું પાપ લાગે તેણું પાપ અને લાગે” એવા સોમંદ લાધા ત્યારે વનમાલાએ જવાની રણ લક્ષમણુને આપી હતી.

મહાભારત, રામાયણ તેમજ અનેક શાસ્ત્રોમાં રાન્નિ બોજનને મહાપાપ કહેલ છે તો તેનો અગ્રણ્ય ત્યાગ કરવો જોઈએ.

(૧૧) વિદ્યા:- જેમાંથી તેથી નીકળે નહિ તે વિદ્યા કહેવાય છે.

- ધોલવડી એટલે દ્રિદ્ધા-કઠોળાની સાથે કાચાં દૂધ, દાઢી, કે છાશ તેમજ તેની સાથે મેળવણી કરેલ કાધપણું ચીજ હોય તો તેમાં તરત એધનિદ્રય જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે.
- વિદ્યાને સામાન્ય રીતે કઠોળ ધાન્ય કઢીએ છીએ. જેમાથી તેથી ન નીકળે-એ સરખી દ્વારા થાય અને આજના દ્વારા ન હોય તે વિદ્યામાં જણાય છે.

ચાણા, ભગ, ભડ, અડા, તુવેર, વાલ, ચોળા, કળથી, વટાણા, લાંબ, મેથી, લીલાવા વગેરે તથા તે ડોળના લીલા, રૂકા પાઈંડા, ભાજ તથા તેનો લોટ, દાળ અને તેની ઘનાવટો વગેરે પણ દ્વિદળ અણાય છે. મહાભારતમાં પણ તેનો નિર્ભેષ છે. જેમ કે વાલોળ, ચોળા ઇણા વગેરે, તુવેર, લીલાવાણાનું પાઈંડાવાળું શાક તથા તેની સુકવણી, સંકારા, અથાળા, દાળ, કઠી, શેવ, માંદિયા, અમણું ટોકળા, પાપડ, ખુંદી, વડા, ભજાંયા વગેરે સાગે કાચા દૂધ, દાંડાં કે અસનો ધોન થતો તે અભક્ષય બને છે.

- દૂધ, દાંડાં, છાસને ખૂબ ગરમ કરેલ હોય અને હાથે દાંડે તેથું ગરમ કર્યા પછી દાંડાં થયા પછી ઉપરની ડોળની ચીને વપરાય તો દોષ લાગે નહિ.

છાસ, દાંડાંને વધુ ગરમ કરવાથી ફાટી જાય તો તે માટે મીઠું કે બાજરીનો લોટ નાંખવાથી ફાટી જરી નહીં. માટે રાયતા, દાંડાંવડા, શીખાંડ, કઠી, મેથી નાંખેબા અથાળાં, મેથીની વરસુ વસ્તુ વાપરતાં પણ જ ઉપરોક્ત રાયતો જરી છે. ડેવળા ભગવાંતોએ અનેક જીવોની ઉત્પત્તિ જાનથી તેમાં જોઈ છે.

(૧૨) ચલિતરસ :—

- ૩૫, ૨૮, ગંધ, સૃપણ વગેરે, અદલાઈ જાય તેને “ચલિતરસ” ડેવાય છે. ડાંડી અયેલી, વાસી વસ્તુઓ વગેરે તેમજ જેનો સ્વાદ અદલાઈ જાય તે અથા ચલિતરસ છે.
- સ્વાદમાં જોરાસા કે અરચિફર લાગે, ગંધ અરાય થઈ જાય આ વસ્તુમાં ત્રસજીવો. —તેજ રંધના લાળાયા જીવો, લીલાં અરેદ જારી પાપડ ઉપર થાય છે તેમાં નિજોઝના જીવો. ઉત્પન્ન થાય છે. અન્યાં જીવમય નિજોઝના અને ત્રસ જીવોની હિંદુના કરણે ચલિતરસ અભક્ષય છે.
- રોટલો, રોટલી, ભાખરી, દાળ, ભાત, ચાક, પીચી, શીરો, લાપસી, ભજાયા, થયેલા પુઢા, વડા, નરમપુરી, ડોઢળાં વગેરે રાની વ્યતીત થયા પછી વાસી ગણાય છે. તેમાં પાણીનો અંશ હોવાના ઝરણે બેદ્ધદ્વિય જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે. જે ગરીઓ, કુતરા, ગાય, ડોરેને આપતાં ત્રસજીવોની હિંદુ થાય છે તેનો દોષ આપનારને લાગે છે.
- કાળ વીતી ગયેલ મીઠાઈ, કરસાણુ, લોટ તેમજ એ રાનિ ઓળાંગી ગયેલ દાંડાં, છાસ અને તેમાં ઘનાવેલા વડા, યેપલા, ભીજુ રાત પછી અભક્ષય બને છે. ચલિતરસ તથા વાસી વસ્તુ આનાથી આરોગ્ય પણ હે, આદા, ઉંદી થાય છે ને ડોધ સમયે ભરણ પણ થાય છે. તેવા અનેક દાખલા વર્તમાનપત્રમાં વાયવા મળે છે, માટે તેનો ત્વામ કરનો.

(૧૩) ખડુ ભીજ :

- + ને ઇગોમાં કે શાકમાંથા એ બીજ વચ્ચે અંતરપડ હોય નહિ-અથવા ભીજે બીજ અડેરી હોય-તેમજ નેમાં ભીજને જુદા જુદા આસ રથાત કે આના નથી તે ખડુ ભીજ જાણુવા.
- + નેમાં આવતું થેડુ આવે છે ને જીવહિંસા ધર્થી જ થાય છે, તેથી તેનો ત્યામ કરવાનો છે. લીલા કે સુકો અંજરમાં ભીજ ધર્થી હોય છે ને જુદા પાડી જાકારી નથી તેમજ જમણ, જમણ, દાડમ, તેના ભીજ કંડક હોવાને કારણે તે સચિત જીવવાળા હોય છે. તથી તે એકાસણું કે એઆસણામાં કદ્દે નહીં. કોઈને ઇવાવર વગેરેના પાંદડમાં સુદ્ધમ જુવો હોય છે તે પણ કદ્દે નહીં.
- + ડોડીંબડા, ટીંબડા, રીગણું ખસખસ, રાજગરો, પચોરા, કંટોલમાં મુઢળ ભીજે હોય છે. નેથી તેનો આરોગ્ય અને જીવ હિંસાની દ્રષ્ટિયે ત્યામ કરવો.

(૧૪) રોગઝુ : સર્વ જલતિના રીગણું અભક્ષ્ય છે. તેમાં ભીજે ખડુ સંખ્યામાં હોય છે. તેની ટોપીમાં સુદ્ધમ ત્રસ જુવો હોય છે. રીગણું સુકવણીનો પણ નિષેખ છે.

- + અહૃતાસારત વગેરે શાસ્કોનાં પણ તેનો નિષેખ છે. અનેક રોગોની ઉત્પત્તિ થાય છે, ને વાપરવાથી હૃદય ધીઠ બને છે, નિંદા વધે છે, પિત વગેરે રોગો થાય છે. તે કામવાસના ઉત્પન્ત કરે છે અને તાવ ને ક્ષયરોગો થાય. પુરાણમાં પણ તેનો નિષેખ કહેક છે.

- + ટામેરી વિદ્યાયતી રીગણું (રોગઝુ) છે તેમ સાચીત કરેલ છે માટે તે ટમેરી-રીગણું છે નેથી તે વપરાય નહીં. (તા. ૮-૧૧-૮૦ના જેન પેપરમાં ઈ સ. ૧૬૨માં)

(૧૫) તુચ્છ ફેણ :- + ચંદ્રીમેર, પીળું, પીલું, ચુંદી, જાણું, સીતારુળ, વગેરેમાં આવું થોડું અને ફેણી હોવતું ધર્થું છે, ને આવાથી તુપ્તિ બતી નથી કે જાહીત મળતી નથી તે તૂચ્છ ફેણ છે. નેથી તે વાપરવાં નહીં.

(૧૬) અજાણ્યા ફેણ :- જેનું નામ જાણુતા નથી, જેના ગુણો જાણુતા નથી, તે બધા અજાણ્યા ફેણ-આ ફેણ આવાથી કોઈ વખત આત્મધાત થાય છે. નેથી તેવા અજાણ્યા ફેણ વાપરવાં નહીં.

બંદુલે અજાણ્યા ફેણનો ત્યામ કરવાથી મરણથી બળી બચો હતો તે સમજને ત્યામ કરવો.

(૧૭) (૧૮) (૧૯) (૨૦) (૨૧) ટેટારેટીઓ :- પાંચ હંબર ફેણો,

- + (૧) ઉંબરો, (૨) કાળો, ઉંબરો, (૩) વડના ટેટા,
- (૪) પીપળાની ટેટી, (૫) પલકશની ટેટી

- + પાંચ હંબર ફેણો છે, નેમાં રાધના રાખાથી ગીણું ગીણું અગ્નિષ્ટ ભીજે હોય છે. અનું નિર્ધિં માટે જરૂરી નથી. રોગોત્પાદક છે,
- ને વાપરવાથી ભીજે ભીજે જુવો છે તેનો નાશ થાય છે. નેથી તે અભક્ષ્ય છે.

* લોકું જેનેતર શાખોમાં પણ કહ્યું છે કે :- ઉદ્દુધરના ફળમાં રહેલો ડાખ જીવ આનારના ચિત્તમાં પ્રવેશ કરે તો ચિત્ત હાટી જથું છે. ટૂંકડા થાય, દૂરી જથું, ચૂરાધું જથું, અત્યંત ગોળા જથું અને વિદારથું થધું જથું ને અહીંને મરણની પીડા થાય માટે નિષેધ છે.

(૨૨) અનંતકાય :- સાધારણ ને પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય એ પ્રકારે છે :-

- * એક શરીરે એક જીવ હોય તે વનસ્પતિ, -જેને ફળ, ફૂલ, છાલ, થડ, કાષ, મૂળ, લાકડું અને ભીજમાં અભગ અભગ જીવ હોય છે, તે પ્રત્યેક વનસ્પતિ કહેવાય છે.
 - * સાધારણ વનસ્પતિકાય એટલે જી ઘૂર્ણાંત્રમાં જીવ બાળનીએ
 - * એક શરીરમાં અનંતા જીવા હોય છે તે અધ્યાત્મ પૂરાશરીર કૃતીમાં જીવને અનંતકાય પણ કહેવાય છે અનંતકાયના વિકાસ અનુભૂતિઓ જીવનાંના જીવાયાય છે : “ગુણશર, સંધિપવ, સમભંગનાિહરું ગંચિનનરું હ, સાહુરથુશરીરં તિવ વરચયંચપત્રેય”
- જેમાં નસો, સાંખા, જાડા, તાતથા, રેસા હેખાય નહિં, જેના એ સરખા ભાગ થાય, જેને છેદને વાતવાથી દીરી ઉંબે તે અનંતકાય છે. તે સાધારણ વનસ્પતિકાયનો ખીંચે પ્રકાર છે
- * આમ કંદુમાહિ અનંતકાયમાં અનંતા જીવા છે, જે નહીં આવાથી અનંતા જીવાને અભગદાન આપ્યાતું ફળ મળે છે. આપણને જીબ અનંતા જીવાને કુચરવા મળી નથી અનંતા જીવાને કુચરવાથી ભવાંતરમાં જીબ અળતી નથી ને અનંત કાયમાં અનંતકાળ રખ્યાનું પડે છે, માટે તેનો ત્વાગ કરવો.

-: બ્રતીસ અનંતકાયના નામો :-

(૧) લૂભિકંદ	(૧૭) ગરમદ
(૨) લીલી હળદર	(૧૮) કિસલથ
(૩) લીલો આહ	(૧૯) ઝીરસુઆ કંદ
(૪) સુરણુ કંદ	(૨૦) થેળ
(૫) વળ કંદ	(૨૧) લીલી મોથ
(૬) લીલો કચુરો	(૨૨) લુણુ વૃક્ષની છાલ
(૭) શતાવરી વેલી	(૨૩) ઝીલોડા કંદ
(૮) વિશાલી-લતા	(૨૪) અમૃત વેલી
(૯) કુંવર પાહું	(૨૫) મુળાના પાંચ અંગો
(૧૦) થોર	(૨૬) બિલાડીના ટોપ
(૧૧) ગળો	(૨૭) વથુલાની ભાજ
(૧૨) લસણુ	(૨૮) અંકુરા કૂટેલ કઠોળ
(૧૩) વાંસ કારેલાં	(૨૯) પાલક ભાજ
(૧૪) ગાજર	(૩૦) સુઅસ્વલ્ફી
(૧૫) લુણી	(૩૧) કોમળ આમળી
(૧૬) વોલ્ફ	(૩૨) આલુ, રતાળું, પીંડાળુ

અનુભૂતિબાબુ (૧૯) અનુભૂતિની બાબુ

૧ ક - : દુસ્ર ચંદ્રવા શ્રાવકને ત્યાં જોઇએ :- ક

જિનભવન પૌર્ખધશાળા સામાયિકશાળા ભોજનગૃહ વલોણાતું સ્થાન ખાંડવાતું સ્થાન

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬

પીરસવાતું સ્થાન ચૂલ્હા ઉપર પાણીથાર ઉપર સ્વાવાતું સ્થળ

૭ ૮ ૯ ૧૦

૨ ક - : સાત ગળણું રાખવા જોઇએ :- ક

પાણી માળવાતું ધીની ગળણી તેલની ગળણી છાસનું ગળણું દૂધનું ગળણું

૧ ૨ ૩ ૪ ૫

ઉકાળવ પાણીનું ગળણું લોટ ચાળવાની ચાળણી

૬ ૭

૩ ક - : સાત વ્યસનેનો ત્યાગ કરો :- ક

જુગાર - માંસ ઢાડ - વેસ્યા - શિકાર - ચોરી - પરખી

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭

* બટાડા વગેરે અનંતકાય છે. વધુ વિગત અભિક્ષય, અનંતકાય, વિચાર વગેરેથી વાંચી, ગુરુમથી જાણી, પૂર્ણ ત્યાગ કરી અનંત લુલેને અભયદાન આપેલા, વાપરતાં નહિ તો પણ :- નિયમ લેવાથી જ ત્યાગનો લાભ મળે છે. વિચારો સર્મજો અને માંસાહારનો ત્યાગ કરો.

અનેક લુલેના સંહારક માંસાહારી પદ્ધતિને સમજુને છોડા

ઇડા	૧૩.૩	૧૩.૩	૧.૦ - ૦.૦૬	૦.૨૨	૨.૧	૧.૭૩
માછલી	૨૨.૬	૦.૬	૧.૦ - ૦.૦૨	૦.૧૬	૦.૬	૧૬
બંકારું માસ	૧૮.૬	૧૩.૩	૧.૩ - ૦.૧૪	૦.૧૫	૨.૫	૧.૪૪
ચુવરનું માસ	૧૮.૭	૪.૪	૧.૦ - ૦.૦૩	૦.૨	૨.૩	૧.૪૪

નવી વૈસાનિક શોધ પૌરિટક ઓરાકને થાઈ

ભારત સરકાર દ્વારા પ્રકાશિત હેઠળ બુલેટિન નં. ૨૩

—: પૌરિટક શાકાહારી પદાર્થની સમજણુ :—

નામ પદાર્થ	ગ્રાડિન	ચરણી	લવણ્ય અનિષ્ટ	ટ્રેટસ કાર્બોનાઇડ	ક્રેસ- શિયમ	ફેરફેરસ	લોહ	ક્લેરી
મળ	૨૪.૦	૧.૩	૩.૬	૫૬.૬	૦.૧૪	૦.૨૮	૮.૪	૩.૩૪
અડિટ	૨૪.૦	૧.૪	૩.૪	૬૦.૬	૦.૨૦	૦.૩૭	૮.૮	૩.૪૦
દુવેર	૨૨.૩	૧.૪	૩.૪	૫૭.૨	૦.૧૪	૦.૨૬	૮.૮	૩.૪૩
મસૂર	૨૪.૧	૦.૭	૨.૧	૫૮.૭	૦.૧૩	૦.૨૪	૨.૦	૩.૪૬
વટાણુા	૨૨.૬	૧.૪	૨.૩	૬૩.૪	૦.૦૩	૦.૩૬	૪.૦	૩.૪૮
ચણુા	૨૨.૪	૫.૨	૨.૨	૫૮.૬	૦.૦૭	૦.૩૧	૮.૬	૩.૭૨
ચોળા	૨૪.૬	૦.૭	૩.૨	૫૫.૭	૦.૧૭	૦.૪૬	૪.૮	૩.૨૭
સોયાબિન	૪૩.૨	૧૬.૫	૪.૬	૨૨.૬	૦.૨૪	૦.૬૬	૧.૧૪	૪.૩૨
ખાદ્ય	૨૦.૮	૫૮.૬	૨.૬	૧૦.૫	૦.૨૩	૦.૪૬	૩.૪	૬.૪૪
કાળુ	૨૧.૨	૪૬.૬	૨.૪	૨૨.૩	૦.૦૪	૦.૪૫	૪.૪	૫.૬૬
નારીયલ	૪.૫	૪૧.૬	૧.૦	૧૩.૦	૦.૦૧	૦.૨૪	૧.૭	૪.૪૪
તલ	૧૮.૩	૪૩.૩	૫.૨	૨૫.૫	૧.૪૪	૦.૫૭	૧૦.૫	૪.૪૪
મમદૂરી	૩૧.૫	૩૬.૮	૨.૩	૧૬.૩	૦.૦૪	૦.૩૬	૧.૬	૪.૪૬
પીસ્તા	૧૬.૮	૫૩.૫	૨.૮	૧૬.૨	૦.૧૪	૦.૪૩	૧૩.૭	૬.૨૬
અયરોટ	૧૫.૬	૬૪.૫	૧.૬	૧૧.૦	૦.૧૦	૦.૩૮	૪.૮	૬.૮૭
જૃ	૧૮.૭	૧૪.૦	૫.૮	૩૬.૬	૦.૦૮	૦.૪૬	૩૧.૦	૩.૪૬
મેથી	૨૬.૨	૫.૮	૩.૦	૪૪.૧	૦.૧૬	૦.૩૭	૧૪.૧	૩.૩૩
પનીર	૨૪.૧	૨૪.૧	૪.૨	૬.૩	૦.૧૬	૦.૪૨	૨.૧	૩.૪૨
દી	—	૩૬.૦	—	—	—	—	—	૮.૦૦
દૂધનો								
પાવડ	૩૮.૦	૦.૧	૬.૮	૧૪.૦	૧.૩૭	૧.૦૦	૧.૦૪	૩.૪૫